Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

18. detsember 2025*

Eelotsusetaotlus – Konkurents – ELTL artikkel 102 – Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine – Autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioon – Autoriõigusega kaitstud teoste kättesaadavaks tegemiseks antud litsentsi tasu suurus – Majutusasutused – Arvutusmeetod – Tubade täituvuse määra arvesse võtmata jätmine – Ebaõiglased hinnad

Kohtuasjas C-161/24,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Krajský soud v Brně (Brno maakonnakohus, Tšehhi Vabariik) 29. veebruari 2024. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse samal päeval, menetluses

OSA, z.s., varem OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.,

versus

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president C. Lycourgos, kohtunikud O. Spineanu-Matei (ettekandja), S. Rodin, N. Piçarra ja N. Fenger,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: ametnik I. Illéssy,

arvestades kirjalikku menetlust ja 13. märtsi 2025. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– OSA, z.s., esindajad: *advokáti* V. Bernard, R. Neruda ja L. Štiková Gachová,

– Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, esindajad: A. Drbal, H. Malíková ja P. Mlsna,

– Hispaania valitsus, esindaja: M. Morales Puerta,

– Prantsuse valitsus, esindajad: R. Bénard ja T. Lechevallier,

* Kohtumenetluse keel: tšehhi.

– Euroopa Komisjon, esindajad: E. Arsenidou, B. Ernst, M. Monfort ja P. Němečková,

olles 5. juuni 2025. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb ELTL artikli 102 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on ühelt poolt OSA, z.s., varem OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním z.s. (edaspidi „OSA“), kes on Tšehhi õiguse alusel asutatud autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioon (edaspidi „kollektiivse esindamise organisatsioon“), ja teiselt poolt Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (konkurentsiamet, Tšehhi Vabariik) (edaspidi „Tšehhi konkurentsiamet“) ning mille ese on nimetatud ameti otsus karistada OSAd ELTL artikli 102 rikkumise eest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 ELTL artiklis 102 on sätestatud:

„Siseturus või selle olulises osas turgu valitseva seisundi kuritarvitamine ühe või mitme ettevõtja poolt on keelatud kui siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.

Sellised kuritarvitused võivad seisneda iseäranis:

a) ebaõiglaste ostu- või müügihindade või muude ebaõiglaste tehingutingimuste otseses või kaudses kehtestamises;

[…]“.

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 3 „Õigus teoseid üldsusele edastada ja muid objekte üldsusele kättesaadavaks teha“ lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.“

Tšehhi õigus

5 Seaduse nr 121/2000 autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta ning teatavate seaduste muutmise kohta (autoriõiguse seadus) (zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)), redaktsioonis, mis kehtis kuni 6. novembrini 2014, artikliga 23 oli autoritele tagatud õigus saada autoritasu nende teoste kasutamise eest, mis tehakse raadio- või televisiooni kaudu kättesaadavaks eraruumides majutatavatele isikutele.

6 4. aprilli 2001. aasta konkurentsikaitseseaduse nr 143/2001 (zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže) artiklis 11 on põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis sätestatud:

„Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine teiste konkurentide või tarbijate kahjuks on keelatud. Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine tähendab eelkõige seda, et

a) teiste turuosalistega sõlmitud lepingutes kehtestatakse otseselt või kaudselt ebaõiglased tingimused, eelkõige niisugune kohustus, mis on lepingu sõlmimise ajal vastu saadava tasuga ilmselgelt ebaproportsionaalne,

[…]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

7 Eelotsusetaotlusest nähtub, et OSA on üks kuuest kollektiivse esindamise organisatsioonist Tšehhi Vabariigis ja tal on asjaomasel turul turgu valitsev seisund.

8 Tšehhi konkurentsiamet tuvastas 18. detsembri 2019. aasta otsuses, et OSA oli ajavahemikul 19. maist 2008 kuni 6. novembrini 2014 kohaldanud Tšehhi Vabariigis tegutsevatele hotellimajutusteenuste osutajatele autoriõigusega kaitstud ning tele- ja raadiovastuvõtjate abil edastatavate teoste kasutamise eest tasu, mida ilma objektiivse põhjenduseta arvutati nende majutusasutuste täituvusmäära arvesse võtmata. Selle otsuse kohaselt oli OSA nõudnud seega tasu maksmist tühjade tubade eest, kus selliseid teoseid ei kasutatud.

9 Tšehhi konkurentsiamet leidis, et sellise tegevusega kehtestas OSA riigisisesel autoriõigustega kaitstud teoste kasutamise litsentsimise turul ebaõiglased tehingutingimused. Konkurentsiamet leidis, et niisugune teguviis kujutab endast turgu valitseva seisundi kuritarvitamist, mis on ELTL artikliga 102 ja Tšehhi konkurentsiõiguse vastavate sätetega keelatud. Seetõttu määras ta OSA-le trahvi summas 10 676 000 Tšehhi krooni (CZK) (ligikaudu 429 000 eurot) ja keelas OSA-l sellise praktika jätkamise.

10 OSA esitas selle otsuse peale vaide, mille Tšehhi konkurentsiameti direktor jättis 23. novembri 2020. aasta otsusega rahuldamata.

11 OSA esitas viimati nimetatud otsuse peale kaebuse Krajský soud v Brněle (Brno maakonnakohus, Tšehhi Vabariik), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus.

12 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul ei ole põhikohtuasja poolte vahel vaidlust selles, et OSA-l on Tšehhi Vabariigis autoriõiguste kollektiivse esindamise valdkonnas „*de facto* monopoolne seisund“ ning et ajavahemikul 19. maist 2008 kuni 6. novembrini 2014 nõudis OSA

majutusasutustelt sisse tasu kaitstud teoste edastamise eest numbritubadesse paigaldatud televisiooni- ja raadiovastuvõtjate teel olenemata sellest, kas neid vastuvõtjaid kasutati või mitte. Seevastu on pooled eriarvamusel küsimuses, kuidas tõlgendada Euroopa Kohtu praktikat, mis käsitleb mõistet „turgu valitseva seisundi kuritarvitamine“ ja kuidas seda kohaldada põhikohtuasja asjaoludele.

13 OSA sõnul oleks Tšehhi konkurentsiamet pidanud analüüsima, kas tema võetavat tasu võib pidada kuritarvitavaks hinnapraktikaks kriteeriumide alusel, mille Euroopa Kohus esitas 14. veebruari 1978. aasta kohtuotsuses United Brands ja United Brands Continentaal *vs*. komisjon (27/76, EU:C:1978:22) ja mida kohaldati kollektiivse esindamise organisatsioonide konkreetses kontekstis 14. septembri 2017. aasta kohtuotsuses Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība (C-177/16, EU:C:2017:689) ja 25. novembri 2020. aasta kohtuotsuses SABAM (C-372/19, edaspidi „kohtuotsus SABAM“, EU:C:2020:959).

14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab siiski, et Euroopa Kohus ei ole veel võtnud seisukohta küsimuses, kas asjaolu, et autoritasude arvutamisel ei võeta arvesse majutusasutuste numbritubade täituvusmäära, võib kujutada endast turgu valitseva seisundi kuritarvitamist ELTL artikli 102 tähenduses.

15 Esimesena märgib see kohus, et tema ülesanne on analüüsida OSA argumente, mille kohaselt ei saa vaidlust lahendada lihtsalt kohtuotsuses SABAM välja töötatud põhimõtteid kohaldades. OSA täheldas, et see kohtuotsus puudutas autoritasu maksmist teoste eest, mis olid küll kättesaadavaks tehtud, kuid mida muusikafestivalil ei kasutatud. OSA leidis, et isegi kui sel juhul on tasu maksmise nõudmine ebamõistlik, on siiski mõistlik nõuda teoste majutusasutuste numbritubades kättesaadavaks tegemise eest aastatasu maksmist sõltumata majutusasutuste täituvusmäärast, välja arvatud tubade puhul, mida ei ole kogu aasta jooksul kasutatud.

16 Teisena märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus samuti, et näib, et Euroopa Kohtu praktikas ei ole ette näinud konkreetseid kriteeriume, mis võimaldaksid kindlaks teha, kas asjaolu, et majutusasutuse numbritubade täituvusmäära ei võeta autoritasu arvutamisel arvesse, tuleb ELTL artikli 102 seisukohast hinnata tegevusena, mis seisneb liiga kõrgete hindade kehtestamises, nagu väidab OSA, või „ebaõiglaste tehingutingimuste“ kehtestamises selle sätte tähenduses, nagu väidab Tšehhi konkurentsiamet.

17 Viidatud teise hüpoteesi puhul tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul veel kindlaks määrata kriteeriumid, mille alusel saab kindlaks teha, kas tehingutingimus on ebaõiglane. Sellega seoses leiab OSA, et nõutav on kolme kumulatiivse kriteeriumi täitmine. Esiteks ei tohi see tehingutingimus olla seotud lepingu eesmärgiga ega peaks olema vajalik lepingu eeldatava mõju saavutamiseks. Teiseks peab see tingimus teisele lepingupoolele kahju tekitama. Kolmandaks ei tohi see olla asjakohane ega õiglane. Tšehhi konkurentsiamet väidab sellega seoses vastu, et ei Euroopa Komisjon ega liidu kohtud ei ole neid kriteeriume kohaldanud ning et käesoleval juhul piisab, kui kontrollida, kas OSA kehtestatud tehingutingimus oli põhjendatud ja proportsionaalne.

18 Samuti leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kui nõustuda käesoleva kohtuotsuse punktis 16 nimetatud esimese hüpoteesiga, oleks veel vaja kindlaks teha, kas OSA hinnapraktikat võib pidada ELTL artikliga 102 vastuolus olevaks, kuna sellega kehtestatakse liiga kõrged hinnad. Euroopa Kohtu tõlgendus võimaldaks selgitada, kas ja kuidas saab 14. veebruari 1978. aasta kohtuotsusest United Brands ja United Brands Continentaal *vs*. komisjon (27/76, EU:C:1978:22) tulenevaid kriteeriume kohaldada eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses oleva kohtuasja kontekstis.

19 Kolmandana leiab see kohus, et selleks, et kontrollida, kas ELTL artiklis 102 viidatud rikkumise koosseisu tunnused on täidetud, tuleb lahendada küsimus, kas Tšehhi konkurentsiamet oli kohustatud tõendama, et kõnealusel hinnapraktikal oli konkurentsivastane mõju või kas see asutus võis tugineda pelgale konkurentsi moonutamise ohule.

20 Neljanda ja viimasena soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas ELTL artikli 102 rikkumise tuvastamiseks on vaja tõendada, et OSA hinnapraktika kahjustas märkimisväärselt liikmesriikidevahelist kaubandust, või piisab, kui tõendada, et selline mõju oli mõistlikult ettenähtav.

21 Neil asjaoludel otsustas Krajský soud v Brně (Brno maakonnakohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas ELTL artikli 102 [teise lõigu] punkti a tuleb tõlgendada nii, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamiseks selle artikli tähenduses võib pidada seda, kui kollektiivse esindamise organisatsioon, kellel on liikmesriigis *de facto* monopol, küsib majutusasutuste käitajatelt klientide majutamiseks mõeldud numbritubadesse paigutatud televisiooni- ja raadiovastuvõtjate kaudu edastatavate autoriõigusega kaitstud teoste kättesaadavaks tegemise litsentsi eest hinda, milles ei ole arvesse võetud nende majutusasutuste numbritubade tegeliku täituvusmäära?

2. Kui vastus esimesele eelotsuse küsimusele on jaatav, siis kas sellist tegevust tuleb hinnata a) ebaõiglaste tehingutingimuste või b) liiga kõrge hinna kohaldamise kontekstis?
   [a)] Kui hindamisel on asjakohane lähtuda ebaõiglaste tehingutingimuste kohaldamisest, siis millise konkreetse kriteeriumi alusel tuleb seda hinnata?
   [b)] Kui hindamisel on asjakohane lähtuda ebaõiglaste tehingutingimuste kohaldamisest, siis millise konkreetse kriteeriumi alusel tuleb seda hinnata: tavapärane „United Brandsi“ kriteerium või selle kohandatud versioon?

3. Kas selleks, et tuvastada ELTL artikli 102 [teise lõigu] punkti a rikkumine esimeses küsimuses nimetatud tegevuse tõttu, on vaja tõendada, et esineb tegelik või võimalik kahjulik mõju konkurentsile (sealhulgas mõju tarbijate heaolule ja ettevõtja turgu valitseva seisundi kuritarvitamise mõju)?

4. Kas selleks, et tuvastada ELTL artikli 102 [teise lõigu] punkti a rikkumine esimeses küsimuses nimetatud tegevuse tõttu, on vaja tõendada, et selline tegevus kahjustab oluliselt liidu liikmesriikide vahelist kaubandust, või piisab, kui sellise mõju esinemist võib põhjendatult eeldada, ilma et oleks vaja analüüsida selle tegelikku ulatust?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

22 Kahe esimese küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELTL artikli 102 teise lõigu punkti a tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et kollektiivse esindamise organisatsioon ei võta majutusasutustele autoriõigusega kaitstud teoste kättesaadavaks tegemise litsentsi andmise eest maksmisele kuuluva tasu arvutamisel arvesse nende asutuste täituvusmäära, on käsitatav turgu valitseva seisundi kuritarvitamisena, mis seisneb kas ebaõiglastes hindades või muudes ebaõiglastes tehingutingimustes.

23 Kõigepealt tuleb meenutada, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 1 on kehtestatud autori ennetav õigus, mis võimaldab keelu abil sekkuda, kui autori teose võimalikud kasutajad kavatsevad teose üldsusele edastada (20. juuni 2024. aasta kohtuotsus GEMA, C-135/23, EU:C:2024:526, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika).

24 Majutusasutuste kohta on Euroopa Kohus täpsustanud, et selliste raadio- või teleaparaatide kasutusse andmine, mis suudavad vastu võtta signaale ja seega edastada kaitstud teoseid nende asutuste numbritubades, kujutab endast üldsusele edastamist artikli 3 lõike 1 tähenduses, võimaldades klientidel sellistele teostele ligi pääseda, ilma et oleks määrav, kas nad seda võimalust kasutavad või mitte (vt selle kohta 7. detsembri 2006. aasta kohtuotsus SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 43, ja 20. juuni 2024. aasta kohtuotsus GEMA, C-135/23, EU:C:2024:526, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

25 Sellega seoses on Euroopa Kohus leidnud, et tavaliselt vahetuvad majutusasutuse kliendid tihti ja üldjuhul on tegemist küllaltki suure arvu inimestega, mistõttu neid tuleb pidada üldsuseks (vt selle kohta 7. detsembri 2006. aasta kohtuotsus SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 38).

26 Lisaks tuleb majutusasutuse tegevust, mis seisneb selles, et see asutus võimaldab oma klientidele juurdepääsu ülekantavatele teostele, pidada teatud tulu saamise eesmärgil osutatavaks lisateenuseks, kuna selle teenuse pakkumine mõjutab hotelli klassi ja seega numbritubade hinda (vt selle kohta 7. detsembri 2006. aasta kohtuotsus SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 44).

27 Seejärel tuleb meelde tuletada, et kollektiivse esindamise organisatsiooni tuleb pidada ettevõtjaks, kellel on turgu valitsev seisund siseturu olulises osas ELTL artikli 102 tähenduses, kui tal on liikmesriigi territooriumil teatava kategooria kaitstud teoste autoriõiguste esindamise monopol ja ta teeb need teosed tasu eest ettevõtjatele kättesaadavaks, et viimased saaksid neid teoseid üldsusele edastada (vt selle kohta kohtuotsus SABAM, punktid 26 ja 27 ning seal viidatud kohtupraktika). Nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 7, ei ole käsitletavas asjas vaidlust selles, et OSA-l on selline turgu valitsev seisund.

28 Lisaks tuleb märkida, et kui sellise kollektiivse esindamise organisatsiooni tegevus on väidetavalt ebaõiglane nende tasude suuruse, st kohaldatava hinna enda, mitte teoste kättesaadavaks tegemise muude tingimuste tõttu, siis tuleb neid tasusid hinnata liiga kõrgete hindade kindlakstegemise kriteeriumide alusel.

29 Seega võib see tegevus olla käsitatav ELTL artikliga 102 keelatud kuritarvitusena, kui see organisatsioon otsustab nende tasude suuruse kindlaksmääramisel võtta liiga kõrget hinda, millel ei ole mõistlikku seost tema teenuse majandusliku väärtusega. Seda, kas tasud on liiga kõrged, tuleb hinnata juhtumi kõiki asjaolusid arvesse võttes (vt selle kohta kohtuotsus SABAM, punktid 28 ja 29 ning seal viidatud kohtupraktika).

30 Sellega seoses ei tule arvesse võtta mitte ainult kollektiivse esindamise teenuse kui sellise majanduslikku väärtust, vaid ka teoste kasutamise laadi ja ulatust ning sellise kasutamisega kaasnevat majanduslikku väärtust (vt selle kohta kohtuotsus SABAM, punkt 30).

31 Kuigi signaalide ja raadio- või teleaparaatide kasutamise võimaldamine majutusasutuse numbritubades on käsitatav üldsusele edastamisena direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, vaatamata sellele, kas üldsus, mis koosneb selles asutuses viibivatest klientidest, otsustab sel viisil kättesaadavaks tehtud teostele ligi pääseda või mitte, nagu on meelde tuletatud käesoleva kohtuotsuse punktis 24, tuleb selle üldsuse hulka kuuluvate isikute arvu pidada ELTL

artikli 102 seisukohast asjakohaseks teguriks, mille alusel hinnata esiteks, milline on autoriõigustega kaitstud teoste võimaliku kasutuse ulatus, ja teiseks, milline on käesoleva kohtuotsuse punktis 26 nimetatud tulu, mida majutusasutus võib saada kollektiivse esindamise organisatsiooni antud litsentsist. Järelikult on majutusasutuste täituvusmäär asjaolu, mida tuleb arvesse võtta selleks, et hinnata statistilise mudeli abil – või muude kriteeriumide alusel, kui need kriteeriumid on objektiivsed, stabiilsed, kergesti kättesaadavad ja kontrollitavad – teoste kasutamise ulatust ja majanduslikku väärtust, mille teoste kasutamine loob, ning seega selleks, et teha kindlaks, kas litsentsitasud, mida nõutakse litsentside eest, mis võimaldavad teoseid üldsusele edastada, on „ebaõiglased“ ELTL artikli 102 teise lõigu punkti a tähenduses.

32 Sellega seoses ei võimalda miski asuda seisukohale, et majutusasutuste puhul ei ole asjakohane kohtupraktika, mida Euroopa Kohus tuletas meelde ja täpsustas kohtuotsuse SABAM punktides 30 ja 41 ning mille kohaselt tuleb kaitstud teoste üldsusele edastamise eest makstavat tasu – milleks on kollektiivse esindamise organisatsiooni kehtestatud tasu – analüüsida lähtuvalt nende teoste kasutamise laadist ja ulatusest nagu ka nende teoste kasutamise kaubanduslikust väärtusest, mis sõltub eelkõige nende isikute tegelikust arvust, kes neid teoseid kogevad.

33 Seega ei saa põhimõtteliselt nõustuda sellega, et kollektiivse esindamise organisatsioon nõuab majutusasutustelt tasusid, mis ei võta arvesse asjaolu, et märkimisväärne osa nende numbritubadest ei ole klientidele kättesaadav näiteks tegevuse hooajalise vähenemise, renoveerimiseks osalise sulgemise või sellise erakorralise olukorra tõttu nagu tervishoiukriis.

34 Üldisemalt peaks selle organisatsiooni võetav tasu, mis võib küll põhineda kindlasummalisel hinnal, olenema vähemalt prognoosist sellele, mitu korda tegelikult autoriõigusega kaitstud teost kasutatakse (vt selle kohta kohtuotsus SABAM, punkt 50).

35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kõiki juhtumi asjaolusid – sealhulgas majutusasutuste täituvusmäära käsitlevate andmete kättesaadavust ja usaldusväärsust ning olemasolevaid tehnoloogilisi vahendeid (vt selle kohta kohtuotsus SABAM, punkt 55) – arvesse võttes hindama, kas OSA-l oli võimalik – ilma et see tooks kaasa teda kaitstud teoste kasutajatega siduvate lepingute haldamisel ja autoriõigusega kaitstud teoste kasutamise üle järelevalve teostamisel tekkivate kulude ebaproportsionaalse suurenemise – arvestada tasude väljatöötamisel majutusasutuste eeldatava täituvusmääraga.

36 Seega ei saa välistada, et OSA kohaldatud tasude arvutamise meetod, milles ei võeta arvesse majutusasutuste täituvuse määra, tuleb kvalifitseerida „kuritarvitavaks“ ELTL artikli 102 tähenduses. Nimelt juhul, kui tasude arvutamise meetodit, milles võetakse seda täituvusmäära arvesse, saab kasutada mõistliku kuluga ja see annab tulemuseks tasude summa olulise vähenemise, võib nende tasude arvutamise praeguse meetodi kasutamist pidada ELTL artikli 102 teise lõigu punkti a tähenduses ebaõiglaseid hindu tekitavaks.

37 Eeltoodud järeldus ei mõjuta eelotsusetaotluse esitanud kohtu kohustust võtta arvesse kõiki muid tegureid, mis on tasude õiglase suuruse hindamisel samuti asjasse puutuvad. Need asjaolud võivad kinnitada või ümber lükata kaudse tõendi turgu valitseva seisundi kuritarvitamise kohta, mis võib olenevalt olukorrast tuleneda majutusasutuste täituvuse määra arvesse võtmata jätmisest.

38 Nimelt tuleneb kindlalt väljakujunenud kohtupraktikast, et kui kollektiivse esindamise organisatsioon kehtestab oma teenuste eest tasud, mis on tunduvalt suuremad teistes liikmesriikides nõutavatest, ja see tasude taseme võrdlus on viidud läbi ühesugusel alusel, tuleb seda vahet pidada märgiks turgu valitseva seisundi kuritarvitamise kohta. Sellega seoses on

asjakohane võrrelda tema hindu naaberriikides ja teistes liikmesriikides kohaldatavate hindadega, korrigeerides neid ostujõupariteedi indeksiga, tingimusel et võrdlusriigid on valitud objektiivsete, asjakohaste ja kontrollitavate kriteeriumide põhjal ning võrdluste alus on samasugune (vt selle kohta 14. septembri 2017. aasta kohtuotsus Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, punktid 38 ja 51).

39 Lõpuks, mis puudutab küsimust, kas selleks, et kindlaks teha, kas kollektiivse esindamise organisatsiooni kohaldatavad hinnad on liiga kõrged, tuleb kontrollida, nagu väidab OSA, kas selle organisatsiooni poolt tegelikult kantud kulud ja kohaldatavad hinnad ei ole liiga ebaproportsionaalsed, siis piisab, kui märkida, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale ei ole hindade ja kulude võrdlus niisuguse hindamise raames kohustuslik, kuna on muid meetodeid, mis võimaldavad kindlaks teha, kas kohaldatavad hinnad on liiga kõrged (vt selle kohta 14. septembri 2017. aasta kohtuotsus Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, punktid 36 ja 37, ning kohtuotsus SABAM, punkt 31).

40 Seega tuleb kahele esimesele küsimusele vastata, et ELTL artikli 102 teise lõigu punkti a tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et kollektiivse esindamise organisatsioon ei võta majutusasutustele autoriõigusega kaitstud teoste kättesaadavaks tegemise litsentsi andmise eest maksmisele kuuluva tasu arvutamisel arvesse nende asutuste täituvusmäära, võib kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid arvestades olla üks teguritest, mille alusel saab tuvastada turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ebaõiglaste hindade kehtestamise tõttu, tingimusel et kontrollitakse, ega need tasud ei ole liiga kõrged võrreldes teoste kasutamise laadi ja ulatusega, ning mis on kaubanduslik väärtus, mis sellest kasutamisest saadakse.

Kolmas küsimus

41 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELTL artikli 102 teise lõigu punkti a tuleb tõlgendada nii, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamise tuvastamiseks on nõutav, et konkurentsiasutus tõendaks kõnealuse tegevuse tegelikku mõju konkurentsile, eelkõige tarbijate heaolule.

42 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ELTL artikli 102 eesmärk karistada mitte ainult tegevuse eest, millega võidakse tarbijale otsest kahju tekitada, vaid ka tegevuse eest, millega tarbijale tõhusat konkurentsistruktuuri kahjustades kaudselt kahju tekitatakse (12. mai 2022. aasta kohtuotsus Servizio Elettrico Nazionale jt, C-377/20, EU:C:2022:379, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).

43 Seega täidab konkurentsiasutus oma tõendamiskohustuse, kui ta tõendab, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja tegevus võib kahjustada tõhusat konkurentsistruktuuri juhul, kui ta kasutab muid vahendeid või ressursse kui need, mida kasutatakse tavapärases konkurentsis, ilma et sel asutusel tuleks tõendada, et selle tegevusega suudetakse ka põhjustada otsest kahju tarbijatele. Turgu valitsevas seisundis ettevõtja võib siiski ELTL artiklis 102 sätestatud keelu kohaldamisalast välja jääda, kui ta tõendab, et tema tegevusega tõhusale konkurentsistruktuurile tekitatavat kahju tasakaalustab tarbijatele tekkiv positiivne mõju, mis võib isegi seda kahju ületada (vt selle kohta 12. mai 2022. aasta kohtuotsus Servizio Elettrico Nazionale jt, C-377/20, EU:C:2022:379, punkt 47, ning 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 202).

44 Järelikult tuleb kolmandale küsimusele vastata, et ELTL artikli 102 teise lõigu punkti a tuleb tõlgendada nii, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamise tuvastamine on piisavalt põhjendatud, kui on tõendatud, et kõnealune tegevus võib kahjustada tõhusat konkurentsistruktuuri, ilma et oleks vaja tõendada, et see tegevus võib põhjustada ka tarbijatele otsest kahju.

Neljas küsimus

45 Neljanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELTL artikli 102 teise lõigu punkti a tuleb tõlgendada nii, et konkurentsiasutus on kohustatud tõendama, et kuritarvitav tegevus kahjustab tuntavalt liikmesriikidevahelist kaubandust.

46 Sellega seoses tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et ELTL artiklites 101 ja 102 sätestatud liikmesriikidevahelise kaubanduse kahjustamise tingimuse tõlgendamisel ja kohaldamisel tuleb lähtuda selle tingimuse eesmärgist, milleks on määrata konkurentsinormide valdkonnas kindlaks liidu õiguse kohaldamisala võrreldes liikmesriikide asjakohaste normidega. Seetõttu kuulub liidu õiguse kohaldamisalasse iga kokkulepe või tegevus, mis võib ohustada liikmesriikidevahelist kaubandusvabadust, kahjustades liikmesriikidevahelise ühisturu eesmärkide saavutamist, muu hulgas isoleerides riiklikke turge või muutes konkurentsistruktuuri siseturul (14. septembri 2017. aasta kohtuotsus Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

47 Liikmesriikidevahelise kaubanduse kahjustamiseks peab otsusest, kokkuleppest või tegevusest kõigi faktiliste ja õiguslike asjaolude põhjal olema piisavalt suure tõenäosusega võimalik järeldada, et see otsus, kokkulepe või tegevus mõjutab või võib mõjutada otseselt või kaudselt liikmesriikidevahelist kaubandust viisil, mis annab alust arvata, et see võib takistada liikmesriikidevahelise ühisturu loomist. Lisaks ei tohi see mõju olla väike (14. septembri 2017. aasta kohtuotsus Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).

48 Euroopa Kohus on juba tunnistanud, et monopoolses seisundis kollektiivse esindamise organisatsiooni kohaldatavad tasumäärad võivad mõjutada piiriülest kaubandust, mistõttu ELTL artikkel 102 on sellises olukorras kohaldatav. Nimelt võivad liikmesriikidevahelist kaubandust mõjutada tasumäärad, mille on kehtestanud selline autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioon, millel on oma liikmesriigis monopoolne seisund ja mis esindab seal peale selle liikmesriigi omanike õiguste ka välismaiste omanike õigusi (14. septembri 2017. aasta kohtuotsus Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, punktid 28 ja 29).

49 Seega tuleb neljandale küsimusele vastata, et ELTL artikli 102 teise lõigu punkti a tuleb tõlgendada nii, et konkurentsiasutus on kohustatud tõendama, et kuritarvitamine võib tuntavalt mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust. Kui kollektiivse esindamise organisatsiooni hinnapraktika kvalifitseeritakse kuritarvitavaks, siis piisab selleks, et tõendada, et selline kuritarvitus võib oluliselt kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust, selle tõendamisest, et see kollektiivse esindamise organisatsioon esindab mitte ainult liikmesriigi, kus sel organisatsioonil on monopol, omanike õigusi, vaid ka teiste liikmesriikide omanike õigusi.

Kohtukulud

50 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse sama kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. **ELTL artikli 102 teise lõigu punkti a tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioon ei võta majutusasutustele autoriõigusega kaitstud teoste kättesaadavaks tegemise litsentsi andmise eest maksmisele kuuluva tasu arvutamisel arvesse nende asutuste täituvusmäära, võib kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid arvestades olla üks teguritest, mille alusel saab tuvastada turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ebaõiglaste hindade kehtestamise tõttu, tingimusel et kontrollitakse, ega need tasud ei ole liiga kõrged võrreldes teoste kasutamise laadi ja ulatusega, ning mis on kaubanduslik väärtus, mis sellest kasutamisest saadakse.**

2. **ELTL artikli 102 teise lõigu punkti a tuleb tõlgendada nii, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamise tuvastamine on piisavalt põhjendatud, kui on tõendatud, et kõnealune tegevus võib kahjustada tõhusat konkurentsistruktuuri, ilma et oleks vaja tõendada, et see tegevus võib põhjustada ka tarbijatele otsest kahju.**

3. **ELTL artikli 102 teise lõigu punkti a tuleb tõlgendada nii, et konkurentsiasutus on kohustatud tõendama, et kuritarvitamine võib tuntavalt mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust. Kui autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsiooni hinnapraktika kvalifitseeritakse kuritarvitavaks, siis piisab selleks, et tõendada, et selline kuritarvitus võib oluliselt kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust, selle tõendamisest, et see kollektiivse esindamise organisatsioon esindab mitte ainult liikmesriigi, kus sel organisatsioonil on monopol, omanike õigusi, vaid ka teiste liikmesriikide omanike õigusi.**

Allkirjad